

ارارەدە : برطاقم آبونەلرەزك
آله جوق صابيارى بىتمەك اوزرەدە.
كچىكدير مەدن بارەلرېنى كوندەردە
آبونەلرېنى بىكىلتمەلرېنى رجا ايدەرز.
ت. ي.

نۆرك يوردى

ناشرى : نۆرك يوردى

مدىرى : آق جورە اوغلى يوسف

يىل ۶ جىلد ۱۲ صاى ۱۴۰

۲ آغستوس ۱۳۳۳

۱۳۳۳ صاى ۱۲

آه کیدی یانغین باغین یار اولایدی
قو قوما دق غنجه کل اولایدی

☆

الکده بلور [۱] کوتورو ،
سوروویرک کیمدن اوترو .
بومغله یه تیمارخانه یاییلمش
یانیققدن اوترو !

☆

عاده قیز کوشک ده رمدن ،
سویله بکا یول نرمدن ؟ ...
- بتمدی -

ناله فخری

☆

آتایلره دوغری

باشی جلد ۱ — صای ۱۲ ده در

نور - بوی کویلدنمه برنمه :

چام اورمانیله محاط ، - کیز جامعلی بویوک ، اسکی برکوی . کوی .. دیورم ، چونکه رسا کوی
طانیلیور . یوقسه برشهر ایچون اقتضا ایدن بوتون شرائطی حائر . متعدد فابریقلر ، بازار ، مغازه لر ،
بوسته خانه ، تیغراف ، تیلیفون ... هپسی ده وار . یالکیز روس یوق . فقط جوارده کی کویلرک هپسی ده
روسلره مالد . تورک - اسلام اولان اهالیسی عموماً ، قادیلرینه وارنجه یه قدر روسجه یی بیلور و قو -
نشیور لر . حتی تورکجه شیوه لری دخی روسجه یه ، روس آهنگ تلفظه تمایل . یالکیز بوقدر دکل
لسان تکلمده قوالانیلان کلماتک ده بر مقداری روس کلمه لرندن محرفدر . روس طرز حیات ، طرز
تلبسک ده بو کویده اولدقجه رواج بولدینی کوریلیر .

کویک ، اهالیسک روسلقدن متأثر اولسی ده ظنمه کوره یک یکی اولیه جق . چونکه بو کویده معارف ملیه
همان بر عصر دنیوی موجود بولندینی سالدله او تأثراتی یک آرخیفله تهبیا مشدر . مع مافیه کویک آتیس پارلاقدر .
اوقومق یازمق هوسی عمومی بر شکل آلمشدر . فقیر ، زنکین هر طائله اوغلانی قیزی مکتبه ووروب اوقومنی
کندیته بروظیفه بیلور . ذاتاً اسوالده بو کامساعددر . ارککالر ایچون هر محله ده منتظم اصول جدید
مکتبلری بولندینی کی ، بوتون کویه مالد ابتدائی ، رشدی اولمق اوزره ایکی قیز مکتبلری ده واردر . بو مکتبلردن
برقسنک بوتون مصارفی کویک یرلیرندن اولان « آه بورم » ، مانله سی طرفندن تأدیه اولمقده در .
بالخاصه بو طائله منسوب ایکی حمیتلی همشیره نک قیزلره مخصوص اولمق اوزره تأسیس ایتدکلی ایکی

[۱] بلور = بارداق . دستی ده بارداق دیورلر .

مکتب شایان ذکر در . دورت بش سنه اولیسی، اسکیدن بری موجود اولان مدرسه نیک برینه قائم اولمق اوزره بر مدرسه عالییه دینییه تأسیس ایدیلش ایسه ده وسائط تعلیمیه ده کفایتسزلیک یوزندن رواج بوله مامشدر. کویده نشر معارف مقصدیله تورولش اولان جمعیت خیرییه اسلامییه نیک ده بعض یارارلقلری کوریلکده بولندینی سولنیور.

کویک اهالیسی عموماً جالیشقاندیر. زراعتدن سوکرا تجارت ده خیلی ایله رولشدر . اهل ثروتک الکطانی غایه املی ایسه فابریقه تأسیس ایدم بیلیمک دوشونجه سیله خلاصه ایدیله بیلیر. فی الحقیقه بوکوی ارباب ثروتک خیلی اسکی زمانلردنبری فابریقه تأسیس ایتک ، فابریقه جیلک ایتک خصوصنده کی نهالکلی بک زیاده نظر دقته ایلدشیر. بالخاصه آوهروره عائله سنک بواملی تمیق ایتک باینده کی غیرتلی شایان حیرتدر. بوطالیه افرادی تقریباً بر عصر دنبری بر چوق تشبثلرده بولنش، متعدد منسوجات فابریقه لری تأسیس ایتشدر .

بو بویوک تشبثلردن بعضلری شایان تقدیر موفقیتلره مظهر اولش ؛ فقط بعضلری ده قازاندقلری ثروت ایله برابر فابریقه لرندن، حتی اوتور دقلری نه ولرندن آیریلماق مجبوریتیه معروض قالمشدر . آنکچون بو کویده یرندن، ثروتندن، سامانندن آیریلش اصیل زاده لره، بش پاره یه محتاج کبارلره ، دوچار اولدینی فلاکتک ضربه مده شه سی آلتیده ازیلن، خسته لغه طوتولان، دا الکثوله مبتلا اولانلره کثرتله تصادف اولنور . عین زمانده موفقیتلرینی تأمین وادامه یه مقتدر اوله بیلنلرده شاهانه اصرار حیات ایتکده درلر .

فابریقه جیلر محیطنده کی اسراف وسفاهت ذکر ایدیلهدن کجیله جک شیلردن دکادر . بو حال بلک فابریقه جیلک ، فابریقا حیاتی مقتضیاتندن در ، یا خود دیلم ، که باشقه اسبابدن در ؛ فقط هر حالده بونلر ایله آرزوق تماسده بولنانلرک برنجی دفعه اوله رق نظر دقلرینه چاربان شی، بوجهت اوله جقدر. بعضاً اسراف وسفاهت یوزندن افلاس وسفاته معروض قالدقلری کی ، عمله ومستخدملرینه قارشى طاقندقلری کبر و ضرور ، ظلم وغدرکده بعضاً ایجه بهالی یه مال اولدینی کوریلکده در . هله خود کاملق ، نخوت ، قابالق ، باشقه سنی هیچه صایمق.. بونلرک خصائص ممتازه لرندندر . طالیه تشکیلی خصوصنده کی مبالستزلقلری ده شایان مؤاخذه در .

کویک تقریباً شمال غربی طرفلری غیور اولدقلرینی هر حالده تسلیم ایتکلکمز لازم کلن بو آدملرک تشبثات عظیمه سنه محنه اولشدر . بوراسی باشلی باشینه برطالم . مغازه سی ، بازارى ، مکتبی ، جامی... هبسی کندیلرینک. کوی ایله هیچ ده مناسبتی اولیان آلهی، ساریلی، یاشیللی قیزللی بویوک، قاتلی قاتلی بنالر ، سیاه دومانلر بوسکور مکده اولان باجالر ، کنیش آنبارلر... کوریلیر. کیجه ایسه الکتریک نورلرینه مستغرق کوچوکجه بر شهر مشهود اولور. بوراده کی فعالیت کیجه لی، کوندزلی دوام ایدر . سایه سنده بیکلرجه آدم بارینیر . کویک، حتی بالکیز کویک دکلدده بوتون جوار کویلرک بو مؤسسه لر دن ایتدکلی استفاده بک عظیمدر .

بر فابریقه ده :

قازان-موسقوا یولی اوزرنده زریه قریه سندن اوتوز ویرستلک مسافده آق چوره عائله سی نامنه منسوب

كوجوك بر استاسيونه كلوب كچن تره نلر بوراده بر، يارم دقيقه قدر توقف ايدرلر. بوندن اينر اينجى انسانك كوزى عظمت واحترام ايچنده بوغولور: كنيشلك ايچنده بويوكلك.. چام آغاچلريله مستور طاغاك اته كارى اوزرندن آققده اولان نهر بويونجه صاغه، صوله كوز طولوسى مسافه نك جسيم قيشله كچي بنالرله ملو اولدينى كوريلير. قوناق مستشا اولق اوزره بوتون بو بنالر قيرمزى؛ هېسده طوغلهدن يايلامش، هېسكده چانيلرى ديمير ايله اورتولى، ياشيله بويامش. هېسكده قالينلى، متاقى عصرلرجه ياشاق، عصرلرجه قوللانيلمق اوزره ياييلدقلىرى كوستيرر. بوتون بونلر ك ذكاوت ودرائى سايه سنده ثروت وسامان صاحبي اوله رق ايشه باشلامش بر ذاتك اوغلى طرفندن ميدانه كتيريلن مؤسسelerدن بر قسى اولدينى دوشون انسان ايچون مدبرانه تشبىلر ك نه قادار بويوك موفقيتله وسيله اوله بيلديكنه ايمان ايتك پك قولايلاشير...

فابريقه نك تعطيل كونى اولديغندن داخلى كزوب كورمك قابل اوله مدى. آنكچون باشدن باشه بونلر آره سنده يورومكلا كتفا ايتدم. اقشام ارستى اولونجه بومؤسسelerه صاحب اولان عائله نك بويوكى ايله كوريشه جك ايدم. اقشام يمكى متعاقب نقرىس غلشتدن مضطراب باى اقدى بى بويوكچه اوپله ده ياناقده ايكن زيارت ايتدم. اضطرابى شدتلى اولدينى حالده قالقهرق كولر يوزله قارشولادى. سوزلردن معلوماتلى، علوم اسلاميه وعربيه واقف، متدين بر مسلمان اولدينى آ كلاشيلوردى. مكلف اوپله سبك اونه سنده برينسده غايت كوزل جلدلى كتاب بيغىلردى ده باى اقدى نك مطالعه مراقبلى اولدينى كوستيروردى...

- بېتمه دى -

مهم ثابت

تورک عالمده

صدرالدين افندى مقصودى طرفندن قادهلر قونفره سنده ايراد ايديلن نطق:

«تورک يوردى» نك ۲۴ مایس ۱۳۳۳ تاريخلى (جلد ۱۲، صاى ۷) نسخه سنده روسجه «روچ» غزه. بندن آلهرق، قادهلر فرقه سلكه سولك قونفره سنده سابق قازان مبعوثى صدرالدين مقصودى افندي نك ايراد ايتش اولدينى نطق درج ايله مش ايدك. بوكره آلېزه واصل اولان ورېكه «بولدوز» غزه سنده كوردېنمز متنده مذكور نطق روس غزه سنده پك نقصان انشار ايتش اولدينى آ كلاق. عثمانلى توركلكنه شدت علاقه سى ارلان بو نطق تمامى مينابورابه درج ايدىوروز:

«مسلمانلر ك اكثرى مستقبل روسيه نك اصول اداره سى ده موفقات جمهوريت اوله سنده طرفدار اوله جقلىر طئنده يم. لکن، او جمهوريت شدتلى مركزيت اساسنه مسند اولماليدر. مثلاً فرانسده ده موفقات جمهوريت شدتلى مركزيت اساسنه مسند بولديغندن اوراده بر كويده بر مكش آبچى ايچون يا نختندن استبداد ايتك ايجاب ايدىور. بزه، روسيه بيله جوق مركزيه شمش بر جمهوريت موافق ده كهدر. بزه ولايتلر كنش مختاريلره مالك اولاليدر. ولايتلر كنش مختاريت اداره وريله مى مسلمان وطنداشلىك آرزوى شيدى اولدينى طن ايدىورم. بز مسلمانلر، روسيه ده سياسى حيات باشلايدىغندن اعتباراً هر وقت، هم دوماده، هم محل اداره لرده عموميله ترقيپرور فرقه لره خصوصاً سزكله برابر حركت ايشدك. بكا اويله كليورك استقبالده بيله اولاجقدر. بونك ايچون سز مسلمانلر افكار و آمانسه قولاقى برميليسكز. ترقيپرور فرقه لر و سزك فرقه كز ماضيدده مسلمانلر معاونه نه قدر محتاج اولديلر سه استقامت الهده سته او قادار محتاج اولاجقدر. سز آرتق حكومتى آلد.